

Från vänster: Tina Ehn (MP), Martin Persson, Andrea Berge, Bengt Berg (V), Gunilla Carlsson (S) och Lena Lundgren.

Foto: Johanna Dalmalm

Vad vill BiS med politikerna?

Emil Johansson

Allas tillgång till bibliotek, nationell biblioteksstrategi och upphandling var några av ämnena som diskuterades när BiS bjöd in till rödgrön debatt på årsmötet. Emil Johansson analyserar vad som kom fram och vilka frågor som inte besvarades.

I samband med BiS årsmöte arrangerade föreningen en biblioteksdebatt där representanter för de tre rödgröna partierna utfrågades om bibliotekspolitiken. Alla de tre debattörerna, Bengt Berg (V), Gunilla Carlsson (S) och Tina Ehn (MP), sitter för närvarande i riksdagens kulturutskott.

BiS moderatorer Andrea Berge och Lena Lundgren började med att låta politikerna berätta om sin egen syn på biblioteken i samhället, för att sedan gå in på själva utfrågningen. Gemensamt för de tre politikerna är att de alla känner sig hemma på svenska folkbibliotek och anser att bibliotek fyller flera viktiga funktioner i dagens samhälle. Politikerna känner sig alltså välkomna på biblioteken, men är alla lika välkomna, och vad bör göras för att biblioteken verkligen ska vara tillgängliga för alla? Moderatorerna räknade upp trösklar som

förseningsavgifter, avgifter på lån av film och spel, registrering för datoranvändning, meröppet endast för vuxna med mera. Panelen var enig om att biblioteken i teorin är öppna för alla, men att det inte är så i praktiken. Aktivt uppsökande verksamhet riktad till grupper som inte använder bibliotek, lägre eller slopade avgifter samt kort till papperslösa var några av förslagen från politikerna. Gunilla Carlsson (S) betonade även bibliotekens placering som ett sätt att göra dem mer tillgängliga, med utspridningen av Göteborgs stadsbibliotek som exempel.

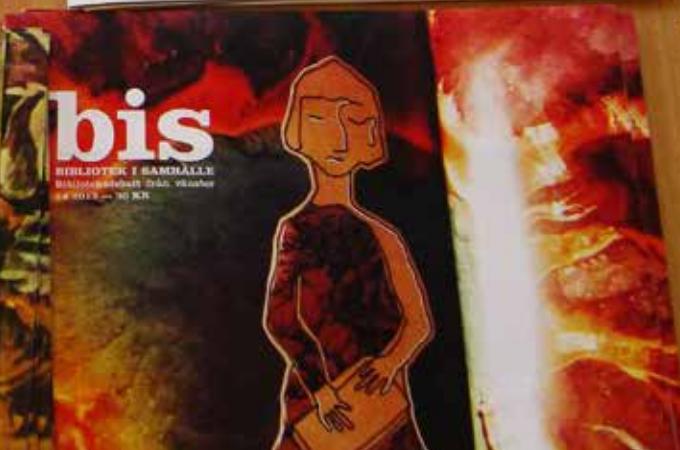
En svaghet i debattens upplägg var att många av de viktigaste frågorna låg på kommunal nivå, det vill säga folkbiblioteken och skolbiblioteken, medan alla i panelen jobbar på nationell nivå i riksdagen. Även om panelen var enig om att

TEMA: CENSUR? VAD ÄR URVAL PÅ BIBLIOTEK?

TEMA: PROFESSIONENS DÖD?

det behövs en nationell biblioteksstrategi för att stärka likvärdigheten mellan kommunala bibliotek, så är respekten för det kommunala självstyret stor. Deltagarnas avstånd till den kommunala nivån kan ha bidragit till att skarpa frågor många gånger möttes av svävande svar.

Å andra sidan var svaren inte heller alltid så tydliga i frågor som berör riksdagsarbetet. Frågan om e-böcker på biblioteken och vem som ska ha makten över vad som är tillgängligt föll på att ingen i politikerpanelen kunde bestämma sig för vad som bör göras med upphovsrättslagstiftningen. Politikererna verkar ovilliga att ens diskutera eventuella inskränkningar av upphovsrätten, så om det är vad som krävs för att biblioteken ska kunna få makten över sitt e-boksutbud så är det nog en lång väg kvar att gå.

Det samlade intrycket av debatten är att de rödgröna drar åt samma håll i sin bibliotekspolitik. De säger sig alla värna om bemannade skolbibliotek, bibliotekens ansvar för den smalare litteraturen och att statliga bibliotek ska vara öppna för allmänheten. De är också eniga om den nya bibliotekslagens brister och behovet av en nationell biblioteksstrategi. En fråga där viss oenighet kunde urskiljas gällde hur partierna ställer sig till upphandlingar av biblioteksdrift. Medan V av princip säger nej till upphandlingar så lämnar S och MP en öppning med en "pragmatisk" inställning och motvilja mot att låsa sig i frågan. Alla tre var dock ense i en negativ grundinställning till upphandlingar.

Tyvärr ledde inte ens upphandlingsfrågan till någon diskussion eller ifrågasättande partierna emellan, utan deltagarna bara konstaterade sina ståndpunkter. Den starka konsensusandan med en frånvaro av utmaningar och argumentation gjorde att det kan ifrågasättas om det ens rörde sig om en debatt. Är till exempel biblioteksupphandlingen i Nacka en dålig modell enbart för att den utförs av fel politiska partier? Den som vill dra på stora växlar kan här själv fylla på om politikens förflackning och dess eventuella konsekvenser.

Diskussionen präglades dessutom av en anda av att ta biblioteken för givna som goda platser och verksamheter, vilket försvårar en diskussion utifrån visioner om ett likvärdigt samhälle. Vad kan man egentligen göra med något som är så himla trivsamt och hemtrevligt som biblioteken förutom att värna dem? Risker med en biblioteksvärnande grundinställning är just att hamna i en defensiv position, istället för hålla en aktivt progressiv blick riktad mot utökad folkbildning och jämlikhet i samhället. Här har föreningen BiS en viktig roll i bibliotekspolitikerna, både nu i valtider och inte minst emellan valen.

Lyssna på en inspelning av hela debatten: "Rödgrön biblioteksdebatt på BiS årsmöte", <http://foreningenbis.com/2014/03/20/lyssna-pa-rodgron-biblioteksdebatt-fran-bis-arsmote/>.